

Emlékműavatás Hammerstein Péter tiszteletére

A Magyar Tűzhorganyozók Szövetsége és tagjai aktív közreműködésével 2007. október 19-én 11 órakor Borsodnádason a gyártelepi katolikus temetőben a magyar tűzhorganyzó ipar és egy család számára egyaránt kiemelkedő fontosságú eseményre került sor. Egy kis ünnepség keretében a meghívottak felavatták idősebb *Hammerstein Péternek* (1845–1920), a magyar tűzhorganyzás megalapítójának síremlékét.

A sírhelyet a szövetség tagvállalatainak, Hammerstein Péter magyarországi és külföldi leszármazottainak, valamint Borsodnádasi város önkormányzatának erkölcsi és anyagi támogatásával teljesen felújították. A régi síremlék öntöttvas kerítését időtálló horganybevonattal látták el, és egy teljesen újraépített vasbeton alapba helyezték. A magyar tűzhorganyzás alapítójának szürke színű, polírozott gránitból emlékkövet készíttettek, melynek oldalán kör alakú, beülyesztett bronzbélvegeken feltüntették a síremlék elkészítését támogató vállalatok neveit. A sír múkó borítást is kapott, melyet a család szép, virágzó növényekkel díszített. Az emlékkő *Csertő Lajos* dunaújvárosi szobrászművész alkotása, a sír rekonstrukciós munkálatait az ózdi SZA-KO Bau Kft. végezte.

Az ünnepségre a családon és a szövetség tagjain kívül meghívást kaptak a város önkormányzatának tagjai, az egykori gyár dolgozói és vezetői, a tűzhorganyzó iparágához közel álló szakemberek, illetve a síremlék kivitelezésében résztvevők.

Az ünnepség a Magyar Tűzhorganyozók Szövetsége elnökének, *Antal Árpádnak* a megemlékezésével kezdődött. Elmondta, hogy Peter Hammerstein egy ötgyermekes porosz katolikus család második fiúgyermekéként a németországi Rheinbrohlban született, abban a Rajna-menti kisvárosban, ahol 1869-ben az egyik első németországi tűzhorganyzó üzem létesült. Az ifjú Hammerstein vasipari szakmát tanulva itt sajátította el a lemezhengetés és a tűzhorganyzás technológiáját. A családban máig fennmaradt szájhagyomány szerint az 1880-as évek elején egy ismerősük hívta fel az általa sokra becsült ifjú mester figyelmét a Nádason (ma Borsodnádasi), az akkori Osztrák-Magyar Monarchia magyar területén épülő modern lemezgyárra. Hammerstein döntött, s az 1880-as évek legelején

feleségével és öt gyermekével áttelepült Magyarországra. A lemezgyári anyakönyvből tudjuk, hogy 1883. július 15-én állt munkába. Ő volt az első személy, akit a tűzhorganyzás mestereként Magyarországon először említenek. Mindvégig az akkori Rima-Murány Salgótarjáni Vasmű Rt. Nádasi Lemezgására felső vezetői közé tartozott, s 28 és fél évi munkaviszony után 1912. június 1-jén mint gyári főmester vonult nyugállományba. Ezt követően életéről nagyon keveset tudunk.

A Nádasi Lemezgyárban megvalósított tűzhorganyzási technológia a legkorszerűbbnek számító ipari technológiák közé tartozott nem csak az akkori Magyarországon, hanem Európa többi országában is. A „nádasi lemez” a bevezetett szigorú eljárások és szabályok következtében hosszú évtizedekre fogalomná vált, maga a technológia pedig mintaként szolgált a csak ötven évvel később Csepelen megépített újabb ilyen üzemnek.

Antal Árpád beszédét követően Hammerstein Péter hazánkban élő dédunokája, *Badacsonyi Bohus Gabriella* és *Papp Anna*, Borsodnádasi polgármestere emlékezett meleg szavakkal a neves szakemberre. A beszédek elhangzása után a szövetség és az emlékállítást támogató tagvállalatai (DAK Acélszerkezeti Kft., FERROKOV Kft., KIP-SZER-TÜVA Kft., NAGÉV Kft., OBO Bettermann Hungary Kft.), a családtagok és a város önkormányzata nevében helyeztek el koszorúkat a képviselőik. A koszorúzatát követően egy helyi tanuló kedves és megható verset mondott el az egykor büszke és nagy múltú lemezgyárról, majd a meghívottak a Hammerstein-család által szervezett bensőséges fogadáson, kötetlen beszélgetésen vettek részt. A gyár volt művelődési házában rendezett családias beszélgetésen az

■ Hammerstein Péter síremléke a koszorúzás után

ország távoli részeiből és a külföldről érkezett vendégek között gyorsan jó hangulat alakult ki. Régen megszakadt kapcsolatok éledtek újjá, újak alakultak ki, visszaemlékezések, jókedv és meghatottság jellemezte a rendezvényt. Egyébként az országban akkor a legtöbb helyen esős, hideg időjárás itt a nádasi völgyben csendes, délutánra napos, szinte mediterrán jellegűvé változott. Mintha megtisztelte volna a rendezvényt őszi színekben gazdag, kellemes hangulatával.

A beszélgetést, ismerkedést követően a vendégek megtekintették a gazdag és sok-sok archív anyaggal, tárgyi emlékekkel rendelkező Borsodnádasi Helytörténeti Gyűjteményt, ahol annak vezetője és lelkes gondozója, *Sági Tibor* kalauzolta a meghívottakat.

Érdekes dokumentumok, meglehetősen történelmi emlékek között, régen elfeledett gondolatok mellett bizony könnyek is megjelentek a szemek sarkában. Legtöbben úgy váltunk el, hogy talán még találkozunk...

✍ Dr. Takács István